

Pályázat a Nagy Ferenc-díj elnyerésére

**E-DOKUMENTUMOK HASZNÁLATÁRA
SZABOTT SZOLGÁLTATÁSOK
BEVEZETÉSE ÉS NÉPSZERŰSÍTÉSE**

Írta:

Gergely Gyöngyvér Ildikó

Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ
2015

Bevezetés

2009 nyarán diplomáztam Informatikus könyvtáros – Művelődésszervező szakon és 2010 nyarán végeztem Audiovizuális Szakasszisztensként a Szent István Egyetemen.

2011 májusában a kihívásokat örömmel és lelkesedéssel fogadva megkezdtem munkámat a Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ tájékoztató könyvtárosaként. Már középiskolásként is érdeklődtem az informatika, a digitális könyvek világa iránt, így később főiskolai tanulmányaim és munkám során a témába vágó előadásokat kutattam a szakmai rendezvényeken, könyvtáros napokon és vándorgyűléseken. A 2013-ban megrendezett XX. Nemzetközi Könyvfesztivál Könyvtáros Klubjában a MKE Pest Megyei Szervezetét képviselve Kövesd a könyvtárat! címmel szakmai előadást tartottam az online közösségi oldalak szerepéről.

2011-ben éppen egy PEMEKSZ gyűlésre indultunk, amikor megpillantotta Fóthy Zsuzsanna kollégám a kezemben a Kindle e-könyv olvasómat és felkiáltott, hogy egy ilyet be kell szerezzen az intézmény. Így 2012 elején kaptam meg a feladatot, hogy válasszam ki a megfelelő eszközt és menedzseljem a használatba adását. A választásom egy könnyen olvasható és kezelhető e-ink kijelzős Kindle 3-as e-könyv olvasóra esett, amire kezdetben 300 e-könyvet töltöttünk fel. Nagyobb hangvételű szolgáltatásunk bevezetése 2014-ben történt, amikor lehetővé tettük a digitális folyóiratok helyben használatát az InfoPontunkon, ahol jelenleg egy iPad-en, valamint két számítógépen böngészhetik a magazinokat az olvasóink térítésmentesen.

Ezekkel a digitális szolgáltatásokkal próbáljuk rávezetni az olvasókat az információs társadalmunk közeledő változásaira, amiktől még a könyvtáros és a könyvkiadói szféra is tart. *„A könyvtárak pontosan érzik, hogy ha hosszú távon nem tudnak e-könyveket kínálni az olvasóiknak, akkor a könyvgyűjteményeik is könnyen arra a sorsra juthatnak, ami a zenei*

gyűjteményeiket már elérte: ki jár könyvtárba zenét hallgatni a digitális generáció tagjai közül?”¹

A tanulmányomban részletezem a több éves munkám során felvetődött kérdéseket, munkálatokat, problémákat, tapasztalatokat az e-könyvek és digitális folyóiratok megtekintésére kialakított szolgáltatásaink bevezetésével kapcsolatban.

Korábbi gyakorlatok feltérképezése

Az e-könyv kölcsönzés gyakorlati módszertanát 2010-2011 között kezdték el kidolgozni nemzetközi berkekben. Ekkor jelentek meg a magyarországi könyvtárakban is az e-könyv olvasók, példának említhetem az Országos Széchényi Könyvtárat, ahol elsőként 2010. december 7-én 10 db e-book böngészésre alkalmas készüléket kaptak ajándékba helyben használatra. „A könyvtári e-könyvkölcsönzés formái még nem szilárdultak meg. A nemzetközi - és némi hazai - gyakorlat szakkiadványokban olvasható ismertetése alapján látható, hogy alapvetően két kölcsönzési konstrukció látszik kibontakozni:

1. *e-könyvolvasó kölcsönzése (eszközkölcsönzés);*
2. *e-tartalom kölcsönzése (dokumentumkölcsönzés: a szöveg mellett hang-, kép-, videoállomány is).*

Az eszközkölcsönzés ideje nyilvánvalóan rövidre szabott, hiszen az e-readerek árának radikális csökkenésével fokozatosan funkcionalitását veszítheti ez a szolgáltatás.”² Épp erre irányuló aggodalmaink miatt csak egy digitális könyv olvasására alkalmas eszközzel rendelkezünk, így a készülék kölcsönzése nem opció, e mellett pedig az e-tartalom kölcsönzésére sincs még meg a megfelelő a szerzői jogokat tiszteletben tartó biztonságos online platformunk. Az amerikai könyvtárak nagy része használja az OverDrive rendszerét, amin keresztül lehet e-könyveket, hangoskönyveket kölcsönözni. Adobe DRM-el védik és tartatják be a dokumentumok kölcsönzési idejét, úgy ahogy a Barnes & Noble, Kobo, vagy Google Books. A tapasztalatok szerint

¹ Bodó Balázs: Töltsék meg e-könyvekkel a könyvtárakat! <http://goo.gl/QuxAob> [Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.10.

² Kerekes Pál: Az elektronikus könyvek kölcsönzésének problémái: szövegbérlet-, textlízing-konstrukciók megjelenése = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 58. évf. 2011. 5. szám

az e-ink kijelzős készülékeken körülményes a könyvkölcsönzés, ellenben okostelefonokon, tableteken és Kindle készülékeken egyszerűbb a letöltés folyamata a készülékekre optimalizált alkalmazások miatt. Az M3 Cloud Library e-könyvkölcsönző alkalmazása is kezd elterjedni az egyszerű használhatósága és a kicsivel nagyobb eszköz kompatibilitás miatt. Felkapottak az olyan jellegű weboldalak, mint a Scribd vagy az Oysterbooks amelyek könyvelőfizetéseket kínálnak, így havidíj ellenében, korlátozások nélkül válogathatunk több mint 1 millió cím közül. Magyarországon az e-könyv olvasó kölcsönzése népszerűbb, példaként említenék kétféle gyakorlatot, ami már működik. A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárában Kindle Paperwhite-okat lehet kölcsönözni 10 napra, a könyvolvasóra főleg jegyzetek és szakkönyvek kerülnek feltöltésre. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban szépirodalmi művek kerültek a Kindle könyvolvasókra, amiket 5000 Ft kaució megfizetése után vihetik haza 3 hétre a könyvtárhasználók. A Goethe Intézet Könyvtára pedig 2014-ben bevezette az Onleihe könyvkölcsönzési rendszerét, ahonnan széles témában kölcsönözhetőek német nyelvű e-könyvek és hangoskönyvek. Ahhoz, hogy több emberrel megismertessük a szolgáltatásainkat, nem volt elég a hagyományos "kihelyezzük az asztalra vagy polcra" módszert alkalmazni. Oktatások és gyermekfoglalkozások alkalmával egy időben 15-20 fő figyelmét fel tudjuk hívni az e-book olvasásának előnyeire, e mellett a kezükbe adjuk az eszközt, és azonnali instrukciókkal látjuk el őket. 2011 óta több, mint 20 alkalommal volt lehetőségem bemutatni az eszközt.

E-könyv olvasó és az e-könyvek beszerzése, állományba vétele

A szürkeárnyaltos e-ink kijelzős eszközök napfényben is nagyon jól olvashatóak, csak akkor merítik az akkumulátort amikor lefrissítjük az oldalt, azaz lapozunk. Az elektronikus papír alapvető része a több millió parányi mikrokapszula, aminek pozitív részecskéi fehér, a negatívak pedig fekete pigmentet tartalmaznak. Az Amazon Kindle 3-as készülékünket az olvasóteremben valamint a felnőtt kölcsönzőtérben használhatják. „Az e-

könyv olyan szövegalapú, önállóan, elkülönülten létező digitális alkotás, amely nyilvánosan – térítéssel vagy anélkül – elérhető.”³

Az e-book olvasóra 300 klasszikus magyar, világirodalmi művet és egy angol nyelvű lexikont töltöttünk fel. A Kindle áruházából angol nyelvű ingyenes könyveket töltünk le, olvasói kérésre. 2014-ben az Internet Fiesta idejében zajlott “E-könyv olvasás hete” című rendezvénysorozatunk keretében még plusz 40 db szórakoztató e-dokumentummal bővítettük a digitális állományunkat, a beszerzés folyamatos a kereshető e-könyveink száma jelenleg 52 db.

Hol szerezzük be az e-könyveket?

Magyar nyelven kapható e-könyv kínálat még nem olyan széles választékú, ellenben az ingyen elérhető könyvadatbázisok már előrébb járnak. A **Magyar Elektronikus Könyvtár** oldalán (<http://mek.oszk.hu/>) jelenleg 13717 címben kereshetünk. Az idén elindult **Eldorado projekthez** nagy reményeket fűzünk, hiszen a szolgáltatásaik közé emelték az e-kölcsönzés bevezetését is, azonban jelenleg a Béta verziójú weboldalon (<https://eldorado.oszk.hu/>) csak azok a művek kerültek feltöltésre, amik a projektben résztvevő partnerkönyvtárak állományában szerepelnek és közkincsnek számítanak. „A szolgáltatás fókuszában a felhasználó számára nehezen beszerezhető, kereskedelmi forgalomban nem kapható (out-of-commerce) kiadványok állnak.”⁴ A készítők tervei között szerepel a Magyar Elektronikus Könyvtár dokumentumaiban való keresés az Eldorado felületén keresztül is. Szabadon megvásárolható kiadványokat is terveztünk az e-könyv olvasónkra beszerezni, így utánanéztünk hol vásárolhatunk a könyvtár állományának bővítésének céljából magyar online forrásból e-könyvet.

Online e-könyv áruházak (többek között):

- <http://www.ekonyv.hu/hu/>
- <http://www.libri.hu/ekonyv/>
- <http://bookline.hu/main.action?tab=ekonyv>

³ Kerekes Pál: Mi az e-book? Könyvtári fogalmak az e-könyv kölcsönzéssel összefüggésben <http://konyvkonnektor.hu/?p=4295> [Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.

⁴ Elindult az Eldorado könyvtári e-dokumentumküldő rendszer <http://goo.gl/fCamm1> [Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.

- <http://www.lira.hu/hu/ekonyv>
- <http://bookandwalk.hu/>
- <http://www.multimediplaza.com/ekonyvek>
- <http://www.ipubs.hu/>
- <http://portalpress.hu/>
- <http://www.interkonyv.hu/index.php?page=konyvek>
- <http://adamobooks.com/>
- <http://complex.hu/ekonyv>
- <http://www.digitalbooks.hu/>

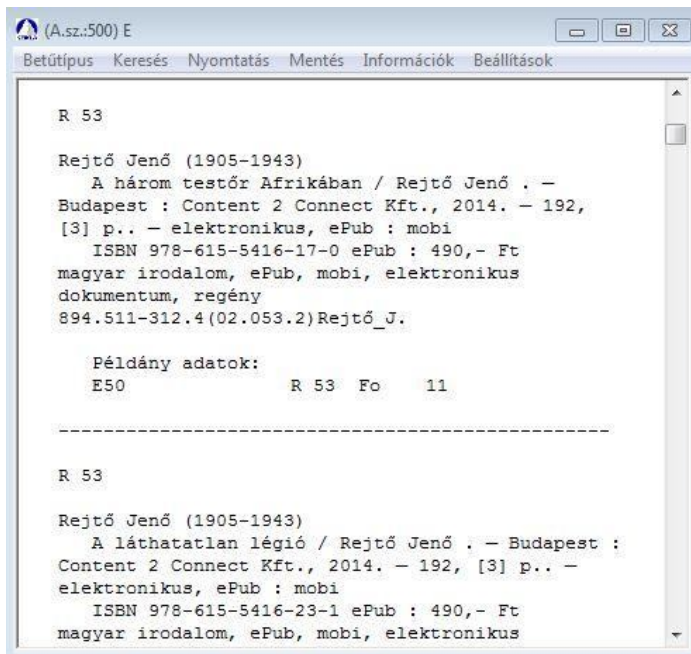
A választásunk a digitalbooks.hu e-könyv webáruházra esett, ahol a Kindle e-könyv olvasóra optimalizált könyvek mobi, illetve prc formátumban is elérhetőek. A könyvek 97%-ával nem volt feltöltési problémánk, kivéve azt a pár dokumentumot, melyet EPUB kiterjesztéssel kaptunk meg, ahol a DRM védelem miatt már a megtekintés se ment könnyűszerrel. *„A DRM (Digital Rights Management, digitális jogok kezelése) egy tartalomeladást és felhasználást ellenőrző rendszer, melynek két alapvető célja az azonosítás és a jogérvényesítés. Ezzel az eljárással gyakorlatilag bármilyen olvasó eszközzel, illetve programmal megjeleníthető az adott szöveg. A szövegek tárolására XHTML, illetve a DTBook nevű XML-t használja.”*⁵

Olyan tartalmakra helyeztük a hangsúlyt, amit papír alapon nem adtak ki, és szórakoztató jellegűek. Az eredeti letöltött dokumentumokat a belső hálózatunkon elérhető szerveren tároljuk, amiről rendszeres automatikus biztonsági mentés készül. Ha szükséges a könyv konvertálása, akkor a **Calibre e-book management** nevű szabadon felhasználható, nyílt forráskódú szoftvert használjuk, amivel könnyen tudunk epub formátumból mobit vagy prc-t készíteni (ha az nem DRM-el védett). A számítógépek a Kindle olvasót egy cserélhető eszközként látják az e-könyveket egyszerű másolással lehet az eszköz memóriájába helyezni. Ezután lehet különböző témák szerint szortírozni a könyveket.

A fájlnevbe belefoglaltuk a könyv leltári számát és a könyv címét, ami a következőképpen néz ki: **/E27_kutyakommando.mobi**

⁵ Digitális jogok kezelése http://hu.wikipedia.org/wiki/Digit%C3%A1lis_jogok_kezel%C3%A9se [Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.

Egy e-könyv katalóguscédulája a Szikla 21 Integrált könyvtári rendszerben hasonlóképpen kerül felvitelre mint a többi könyv, azzal a különbséggel, hogy a Cutter szám kiegészült egy leltári számmal (pl: E50) és az adathordozó típusánál valamint a fizikai jellemzőknél külön jelöljük a dokumentum formátumát.

1. kép Egy e-könyv katalóguscédulája a Sziklában

2. kép E-könyv olvasó hirdetésünk

Marketing tevékenységeink

A marketing nem más, mint olyan eszközök együttese, amellyel egy szervezetet sikeresen lehet működtetni, a használók igényeit figyelembe véve.

A marketing feladatai:

- piackutatás és -elemzés
- olvasók igényeinek a meghatározása
- erősségek és gyengeségek elemzése az erőforrások szempontjából
- új szolgáltatások létrehozása, melyek „tükrözik a könyvtár belső erősségeit és valamely konkrét használói csoport számára szolgáltatás formájában öltenek testet”
- a jelenlegi és a potenciális vásárlók tájékoztatása az adott szolgáltatásokról
- visszajelzések begyűjtése, majd az eredmények alapján cselekvés⁶

Az e-könyv olvasó/olvasás

népszerűsítésére szánt marketing kommunikációs tevékenységeink, promóciós eszközeink:

- Papír alapú plakátok kihelyezése részlegeinkre (QR kódokkal ellátott: beolvasva a helyben olvasható könyveink listája jelenik meg).
- Szórólapok kihelyezése.
- Az e-könyv formátumban is olvasható könyvekbe figyelemfelhívó könyvjelzőket helyeztünk, valamint kiemelt polcon hirdettük ezeket a köteteket.

3. kép A könyvekbe tűzött figyelemfelhívó könyvjelzőink

⁶ Helen Coote: Hétköznapi marketing. Budapest, OSZK, 1998. 10. p.

- Weboldalunkon, közösségi oldalainkon plakátok és e-könyvvel és a szolgáltatásunkkal kapcsolatos információk megosztása (Videó, népszerűsítő kép olvasóról).
- E-padrólás blogunkon 2015-ben is kiemelt helyen szerepel a téma.
- A könyvtár regisztrációján található Digitális hirdető kijelzőn való megjelentetés.
- Olvasók személyes megszólítása az eszköz figyelemfelkeltésére.
- E-könyv olvasó használati tanfolyam tartása különböző korosztálynak (Alsó tagozatosok, Nyugdíjasok).
- Digi-MOB - szervezése (Flash mob azaz villámcsődület).
- Helyi hetente megjelenő újságban (Gödöllői Szolgálat) való reklámozás.

Foglalkozások, tanfolyamok, programok szervezése

Legfontosabbnak azt tartottam, hogy a könyvtáros kollégák is ismerjék azt az eszközt, amit beszereztünk, így először számukra egy továbbképzéssel készültem, amikor bemutattam a még nem érintőképernyővel működő Kindle e-könyv olvasót. Az Internet Fiesták és Őszi Könyvtári napok elnevezésű rendezvénysorozataink alkalmával minden évben meghirdettük az e-könyv olvasó, valamint táblagép használati oktatásainkat. Jellemzően nyugdíjasok érdeklődtek a téma iránt, főleg az okból kifolyólag, hogy képesek legyenek a saját eszközük használatára.

4. kép E-könyv reader használati kurzusunk

Könyvtári órák alkalmával az alsó tagozatosoknak tartottunk oktatást, ami alatt gond nélkül elboldogultak az iPad használatával. A tapasztalataink alapján a gyerekek körülbelül 95 %-a már használt érintőképernyős eszközt, ezzel szemben az e-könyv olvasó már nem volt ilyen népszerű, a gyerekek figyelmét annyira nem keltette fel, mint a színes kijelzős eszköz.

2014 tavaszán Flash mobra hívtuk össze az e-könyv olvasókat, ami a **Digi-MOB** nevet kapta, hogy felhívjuk a figyelmet az elektronikus dokumentumok olvasásának előnyeire. Gödöllő Főterén gyülekeztünk, ahol a feladat az volt, hogy legalább 15 percig olvassunk valamilyen elektronikus eszközön e-dokumentumot, e mellett pedig "kikiáltottuk" a *Mit kíván a digitális nemzedék* tíz pontját:

1. A fáknak is joguk van az élethez!
Legyen több könyv elérhető e-book formában.
2. Ne a reklámhadjárat, a celebség szabja meg, mi jelenik meg! E-bookban sokkal kisebb költséggel színvonalas könyvek megjelentethetők.
3. Nem érdemes mindent papírra nyomtatni. Az igénytelen lektűr, ponyva ne legyen papíralapon.
4. Klasszikusokat ingyenessé! Legyen a klasszikus irodalom ingyenesen letölthető.
5. Segítsük az allergiás betegeket! A könyvek porosodása a polcokon bizonyítottan csökkenti a porallergiások életminőségét! E-bookot a nappaliba!
6. Legyen az olvasás élménye egy kattintással megosztható!
7. Esélyegyenlőséget a falvaknak! Ahol nincs könyvesbolt, ott is lehet e-book!

5. kép Digi-MOB-ra készített plakát/szóróanyag

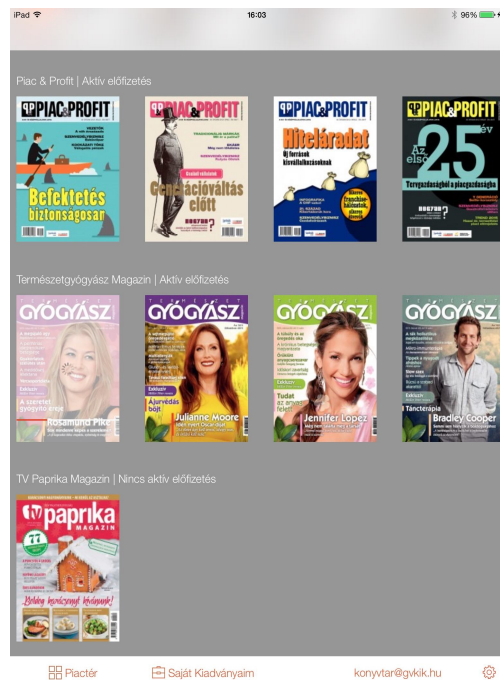
8. Esélyegyenlőséget az időseknek! Ha kicsit a betűméretet, állítsa nagyobbra!
9. Esélyegyenlőséget a mozgásukban korlátozottaknak! Az e-book olvasó kicsi és rengeteg minden fér fel rá!
10. Egyenlőséget, testvériséget, szabadságot minden e-booknak! Diszkrimináció mentes hozzáállást, nem csak a nyomtatott könyv igazi könyv!

A jövőben szeretnénk újból megrendezni a digitális dokumentumokra figyelmet felhívó villámcsődületünket.

A 2014-es gödöllői tematikus évre szervezett **Ne félj babám nem megyek világra...** című I. Világháborús kiállításunkat interaktív kiállítási elemekkel, a táblagépen lejátszható hanganyagokkal és böngészhető képekkel színesítettük. A lehetőségeink függvényében próbáljuk az e-könyv olvasót és a tabletet minden olyan eseményünk alkalmával az olvasók kezébe adni, ahol szükség van a digitális technika nyújtotta kivételes lehetőségekre, ezzel felhívva a figyelmet a digitális olvasási szolgáltatásainkra.

Digitális folyóiratok

A folyóiratok 2014. évi rendelésénél takarékosági és fejlesztési szempontok alapján 8 korábbi folyóiratunkat digitális formában fizettük elő, majd később 2 másik kiadványt is kiválasztottunk. Ezek közül 5 lapszám papír alapú változatának előfizetését is megtartottuk. A költséghatékonyság mellett

6. kép Digitális előfizetéseink az iPad applikációban

7. kép Digitális folyóirat egy oldala, alul gyors lapozósávval

a célunk az, hogy olyan csoportot is megszólítsunk, akik talán a digitális technikának köszönhetően kapnak kedvet az olvasáshoz. Mielőtt előfizettünk a folyóiratokra szükség volt a piac feltérképezésére, így megvizsgáltunk, hogy azok közül a lapok közül, amit lemondanánk mennyi található meg a szolgáltatóknál. Jelenleg a legtöbb magazint árusító online oldallal valamint saját mobil, illetve Android OS és IOS rendszerű eszközökre szánt alkalmazással rendelkező cég a Digitalstand Kft. és a Dimag.hu.

A Digitalstand tartalmi fedték le a legjobban a mi állományunkat, így az ő webáruházukon keresztül kezdtük el az e-folyóirataink beszerzését. Az oldalon való bejelentkezés után elérhetőek a lapszámaink visszamenőlegesen, valamint az online rendszeren keresztül lehet megrendelni a következő éves, féléves vagy negyedéves magazin előfizetést.

1. Digitális folyóiratok	
Digitálisan érkezik	Megjegyzés
Nők Lapja	Papíron és digitálisan is jár
Piac és Profit	
Nemzeti Sport	
PC World + DVD	
Természetgyógyász Magazin	
Lakáskultúra	Csak digitálisan fizetjük elő
Nők Lapja Egészség	
Nők Lapja Ezotéria	
Nők Lapja Konyha	
Nők Lapja Psziché	

Időszakosan, főleg téli és a tavaszi időszakokban az elektronikus állományunkat **különkiadványokkal bővítjük**. Ezek közül több ingyenesen

tölthető le a magazin kiadójának applikációján keresztül. Az Éva magazin húsvéti és adventi számai szemet gyönyörködtető animációk és interaktivitás révén nyűgözik le az olvasókat.

A Szikla 21-ben a digitális lapszámok külön törzsszámot kaptak, könnyebb kezelhetőség érdekében. Ennek a hátránya, hogy a kétféle változatban beérkező folyóirat lapszámát két külön törzsszámhoz kell felvinni.

The screenshot shows a web-based form for recording a journal issue. The form is organized into several sections, each with a title and a set of input fields. The sections are:

- A cím és a szerzőségi közlés:** Fields for 'Törzsszám' (286), 'Címadatok' (Nemzeti Sport - digitális kiadás), 'Szerzőségi közlés', 'Megrendelt darabszám' (1), 'Lap jellege' (napilap), 'Nyelv' (magyar), and 'Periodicitás' (napi).
- Kiadás:** Fields for 'Kiadásjelzés', 'Párh. kiadásjelzés', and 'Kiad. szerzős. közl.'.
- Számozás:** Fields for 'Évfolyam' (113. évf.), 'Szám' (135. szám), 'Évszám' (2015), 'Hónap' (5), and 'Nap' (18). It also includes fields for 'Párhuzamos sorszámozás' and 'Párhuzamos keltezés'.
- Megjelenés:** Fields for 'Megjelenés helye és a kiadó' (Ringier Kiadó : [s.n.]), 'Megjelenés éve' (2015), 'Terjesztő adatai' (Posta), and 'Nyomdai adatok'.
- Fizikai jellemzők:** Fields for 'Oldalszám', 'Illusztr.', 'Méret', 'Kísérő anyag', and 'Fizikai Jellemzők' (digitális).
- Sorozat:** A field for 'Sorozat' and a 'Megjegyzések' section with the note 'nem kölcsönözhető'.
- Terjesztési adatok:** Fields for 'ISSN' (0866-2517), 'Terjesztési feltételek', 'Ár' (170), and 'Előfizetési ár'.
- Tárgyszó, ETO:** Fields for 'Tárgyszavak' (sport, folyóirat) and 'ETO-k'.
- Példány adatok:** Fields for 'Beérkezett darabszám' (1), 'Raktári jelzet', 'Besz. ár', 'Ft', 'Áfa kulcs', 'Leltári szám', 'Vonalkód', 'Beérkezés dátuma' (2015.05.18.), 'Megjegyzés', 'Leőhely' (Folyóirat olvasó), and 'Beszerzés módja'.

 At the bottom, there is a large text area containing 'Nemzeti Sport - digitális kiadás' and a 'Részletezés' button.

8. kép Egy lapszám rögzítése

Digitális magazinjaink népszerűsítésére szánt marketing tevékenységeink:

Hagyományos kampány

- Az InfoPonton több helyszínen is kiemeljük az új szolgáltatásunkat.
- Egy általános tájékoztatót helyezünk ki a számítógépek, valamint az iPad tablet mellé.
- Azokat az újságokat kiemeljük könyvjelzők és feliratok segítségével, amelyek online és offline formátumban is elérhetőek.

- Amely újságok offline olvashatósága megszűnt, azok helyére időszakosan laminált plakátot, helyezünk ki, amin felhívjuk a figyelmet a változásra.
- Figyelemfelkeltő plakátokat és szórólapokat helyezünk ki a könyvtár összes részlegére, valamint a regisztráción található tájékoztató monitor kijelzőjére is.
- Gödöllői Szolgálatban és a helyi médiumokban megjelentetjük.
- Az olvasók figyelmét személyesen is felhívjuk a változásra és a digitális olvasási lehetőségekre, az eszköz kezelésében segítünk.

Online kampány

- A weboldalunkon és a blogon külön több részből álló népszerűsítő bejegyzést készítünk a digitális folyóiratolvasás lehetőségéről.
- Közösségi oldalainkon figyelemfelhívó posztok.
- Videók készítése, publikálása.
- Hírlevelet is küldünk ki a témában.

9. kép Figyelemfelhívó anyagaim

Tapasztalatok, összefoglalás

Több nehézségbe is ütköztünk a két szolgáltatás beindítása során. Az e-könyv olvasó kicsi, könnyen hordozható, így nem lehet felügyelet nélkül használni az olvasótérben. Ugyanez a probléma merült fel az iPad eszközünk esetében is, amit azzal oldottunk meg, hogy beszereztünk hozzá egy Kensington SecureBack zárral ellátott tokot, így az intézmény nyitvatartási idejében bármikor használhatják az olvasók.

A 2014-es elégedettségi kérdőívünk kitért az elektronikus szolgáltatásainkra is. A kérdőívet 207 fő töltötte ki, nem reprezentatív volt a mintavétel, bár igyekeztünk minden korú, típusú olvasót megszólítani. Ezekből az adatokból kiderült, hogy a széleskörű marketing tevékenységeink ellenére, még nem annyira népszerű ez a két szolgáltatásunk.

A főbb jelenlegi problémáink:

- Nem túl széles a digitális választék, magas a könyvek ára
- Nincs teljesen egységes formátum
- E-könyvek és digitális folyóiratok kölcsönzésére nincs meg a megfelelő platform
- A digitális folyóiratok számítógépen csak állandó internetkapcsolat mellett olvashatóak, tableten a memória méretének függvényében letölthetők a folyóiratok
- Felügyelet nélkül a használatuk egy kezdőnek nehézkes
- Internetes kalóz másolatoknak nagy a népszerűsége

Az olvasók bizonytalanságát fokozza a Digitalstand applikációjának néha fellépő instabil működése. Kifejezetten hasznosnak bizonyult a korábbi e-magazinjaink visszakereshetősége, ha egy konkrét cikket igényeltek, és az adott papír alapú lapszám (például Nők Lapja), pedig kölcsönzésben volt valakinél. Nagyobb érdeklődés volt az 50-70 éves férfiak és a 10-15 éves fiúk részéről, erre alapozva fizettünk elő 2015 áprilisától a Nemzeti Sport digitális kiadására is, hiszen ez a két korosztály igényelheti a szolgáltatásunkat.

Vannak, akik visszajárnak és annyira megkedvelték az eszközt, hogy saját maguknak is szeretnék egyet venni. Az InfoPontunkra járók többsége (kb. 90%) viszont még mindig nagyon ragaszkodik a papírhoz, mint hordozóhoz. Az e-könyv olvasó használói főleg a középkorú nők és férfiak, voltak akik, csak a könyvolvasó kipróbálása miatt jöttek be az intézményünkbe. A könyvolvasó készülékünk népszerűsége csökkent, nem számít annyira különlegességnek és első ránézésre sokan a fekete-fehér kijelző miatt elavultnak tekintik. Akik először értesülnek a szolgáltatásainkról, mind nagyon jó kezdeményezésnek tarják és örülnek a lehetőségnek.

Jövőbeli lehetőségek, tervek

Az ingyenes WIFI szolgáltatásunkat a válaszadók 20 %-a használja, ami igazán kiemelkedő. Praktikus lenne, ha a beiratkozott olvasók a saját eszközeiken bejelentkezés után ingyenesen tudnának a folyóirataink, valamint e-könyveink közül válogatni és olvasni letöltés nélkül.

Az ilyen jellegű dokumentumok kölcsönzésével pedig egy olyan réteget tudnánk megfogni, akiknek nincs annyi idejük, vagy jobban szeretnek mindent otthonról online elintézni. Remélhetőleg nemsokára erre a problémánkra is tudnak megoldást találni a szolgáltatók.

A jövőben szeretném folytatni a szolgáltatásaink népszerűsítését, a témában még több foglalkozást és kurzust tartani, és saját magamat is fejleszteni.

Felhasznált szakirodalom

- [1] Bodó Balázs: Töltsék meg e-könyvekkel a könyvtárakat!
http://konyves.blog.hu/2012/10/09/drm_es_az_e-konyv_piac
[Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.10.
- [2] Kerekes Pál: Az elektronikus könyvek kölcsönzésének problémái: szövegbérlet-, textlízing-konstrukciók megjelenése = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 58. évf. 2011. 5. Szám
- [3] Kerekes Pál: Mi az e-book? Könyvtári fogalmak az e-könyv kölcsönzéssel összefüggésben <http://konyvkonnektor.hu/?p=4295>
[Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.
- [4] Elindult az Eldorado könyvtári e-dokumentumküldő rendszer
<http://goo.gl/fCamm1> [Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.
- [5] Digitális jogok kezelése
http://hu.wikipedia.org/wiki/Digit%C3%A1lis_jogok_kezel%C3%A9se
[Elektronikus dokumentum] Letöltés ideje: 2015.05.13.
- [6] Helen Coote: Hétköznapi marketing. Budapest, OSZK, 1998. 10. p.